

NOTES BIBLIOGRÀFIQUES A L'OBRA DE PERE BARNILS I GIOL

Maria Pla i Molins

Pere Barnils i Giol va néixer a Centelles (Osona) el 1882.

Estudià Humanitats al Seminari de Vic. Els seus pares el destinaren posteriorment a una professió industrial. Sabem d'un seu germà que tenia una botiga de sabates. Barnils no deixa però d'estudiar. Presenta poesies a Jocs Florals i domina el llatí, el grec i la literatura clàssica.

Un amic seu, en Jaume Barrera, director de la Revista "Biblioteca clàssica catalana", ens el descriu vestit d'obrer "de blau". Un mecànic era un "obrer i un poeta"... de rostre blanc i front amplísim recollint un premi als Jocs Florals de Reus.

Barnils fou un estudiant poeta que ha de dir al seu pare a l'igual que Ovidi: "Promito tibi, pater, numquam componere versus"... i esdevé obrer que llegeix textos clàssics després de fer durant el dia treball manual.

El 1908, la Diputació Provincial de Barcelona obra un concurs de tres pensions, per a estudiar Filologia a la Universitat de Halle (Alemanya). En el tribunal hi havia: Antoni Rubió i Lluch, Jaume Massó, Antoni Alcover, Pompeu Fabra i Guillem Mª de Brocà.

Els guanyadors foren: P. Barnils, M. Montoliu i A. Griera, que marxen tres anys a Alemanya per estudiar amb el filòleg Dr. Bernhard Schädel, "per l'honor i enaltiment de nostra amada llengua".

A 26 anys marxa a Alemanya: "Quan torni us explicaré la raó interna dels fonemes".

En dues cartes adreçades al seu germà Joan parla dels estudis que realitza i també dels esdeveniments de l'època.

En la carta del 15-8-1909 parla de la Setmana Tràgica: "...no hi ha noblesa desinteressada en els de dalt... i en els de baix hi ha ignorància. La culpa és dels que remenen l'olla".

El 22-4-1909 explica com s'acomoda als costums alemanys. La Setmana Santa tan diferent de Catalunya. Un Dijous Sant, dins d'una Església Protestant amb l'audició magnífica de la Passió segons Sant Mateu, de Bach. "A Alemanya, la voluntat del poble a les lletres no és cosa de quatre dies".

Ja no em surten versos"... està en plena feina de filòleg: a la Biblioteca de Halle han descobert un manuscrit català del segle XVI.

El 1913 es doctora en Filosofia i Lletres.

El 1914 estudia un any amb Rousselet, iniciador de la fonètica experimental.

Durant 6 anys treballa també en la recollida de dades per al Diccionari General de la LLENGUA Catalana.

El 1918 és el Director tècnic de l'Escola Municipal de sords-muts de Barcelona.

La seva tasca de filòleg i pedagog ja només la frenarà la mort el 30 de gener de 1933.

RECALL BIBLIOGRÀFIC

P.B. "Cròniques d'Alemanya". Biblioteca clàssica catalana. Revista Setmanal 1908-1909.

P.B. Poesies en el Periòdic Ausetania, Jocs Florals i inèdites. 1902-1913?

P.B. DEFECTES DEL PARLAR, Llibreria Catalonia, Barcelona 1930: Queda recollida la seva obra científica en llengua alemanya, catalana i castellana.

OBRES PEDAGÒGIQUES

P.B. Iniciació a l'ensenyament oral dels sords-muts. Barcelona, 1920. Guia per al primer ensenyament oral dels sords-muts. 1920. Registre de figures i vocables per a l'ensenyament dels sords-muts. Barcelona 1920.

P.B. Laboratorio de la palabra. Barcelona 1928.

P.B. Obres de teatre per a infants sords-muts:

"El miracle de Sant Francesc", 1924. Música de J. Llongueres.

Teatre per Nadal. Inèdit. 1931.

Esbós de festa nadalenca. Inèdit. 1931.

P.B. Enfilant records. Novembre de 1931.

P.B. Exercicis inèdits per al noi Ll. G. tartamut. 1920.

P.B. Sociedad de Logopedia i Foniatria de Barcelona. (Circular). Relació metge-pedagog (Documents personals).

Articles a la Revista LA PARAULA 1919-1921

N.º 1; Gener-març 1918 Any 1

"En matèria d'ensenyament a sords-muts, una pedagogia sana i fecunda no pot tenir altra base que un coneixement exacta en l'anàlisi fisiològic de la parla i de l'anàlisi psicològic del llenguatge" (pàg. 1).

P.B. "A propòsit de l'aparell de Fran X Rötzer" (pàg. 16) n.º 1.

P.B. "De fonètica general" (pàg. 69) n.º 2 abril-juny 1918.

P.B. "Sobre dificultats fònico-ortogràfiques" (pàg. 117) n.º juliol-setembre 1918.

P.B. "De fonètica general 2" (pàg. 128) n.º 3 juliol-setembre 1918.

P.B. "Un archivo fonogràfic" (pàg. 152) n.º 4 octubre-desembre 1918.

P.B. "Clixés que viatgen" (pàg. 178) n.º 4 octubre-desembre 1918.

P.B. "L'emissió de la veu" (pàg. 17) Any 11 n.º 1 gener-març 1919.

P.B. "Els predecessors del mètode oral" (pàg. 49) n.º 2 abril-juny 1919.

P.B. "El timbre de la vocal neutra del català" (pàg. 83) n.º 2 abril-juny 1919.

P.B. "Algunas consideraciones generales sobre el tratamiento de la tartamudez" (pàg. 147) n. 4 oct-des. 1919.

P.B. "SOBRE L'ENSENYAMENT BILINGÜE" (pàg. 174) oct-des. 1919.

P.B. "Durant el període de la demutització" (pàg. 4) any 11 n.º 1 gener-març 1920.

P.B. "Un donativo a nuestra escuela: El Phonoscope Lioret" (pàg. 19) n.º 2 abril-juny 1920.

P.B. "Anotacions fonètiques a l'obra d'en J.P. Bonet" (pàg. 338) N.º Extraordinari juliol-des. 1920 i gener-des. 1921.

Articles a la revista EL PARLAR 1931-1932

P.B. "Observacions psico-fisiològiques entorn de les imatges verbals motrius" (pàg. 3) n.º 1 oct-des. 1931.

P.B. "Nuestras persistentes inquietudes acerca de la emisión y perfeccionamiento de la voz" (pàg. 1) Any 11 n.º 2 gener-març 1932.

P.B. "La tragedia de los sordos y su liberación" (pàg. 20) n.º 3 abril-juny 1932.

P.B. "El nou règim davant dels sords-muts" (pàg. 24) n.º 3 abril-juny 1932.

P.B. "Sobre el valor intencional en l'emissió de les consonants i la seva influència en la veu dels sords-muts" (pàg. 33) n.º 4 juliol-setembre 1932.

P.B. "Medicina pedagógica. Los enfermos de la palabra" (pàg. 40) n.º 4 juliol-setembre 1932.

L'ESCOLA LAICA D'ALAIOR

Pere Alzina Seguí

1. CONTEXT HISTÒRIC DE MENORCA DURANT L'EXISTÈNCIA DE L'ESCOLA LAICA

La història de la nostra illa denota unes clares peculiaritats que serveixen per a comprendre tots els aconteixements que en ella s'han desenvolupat, entre ells, el que ara ens ocupa: l'escola laica l'Alaior.

És imprescindible, per adonar-se'n de la implantació social de l'escola, analitzar molt succintament els principals fets que marcaren la història menorquina a principis de segle.

Com tots sabem la colonització anglesa fou per la illa un motor d'expansió econòmica a tots els nivells; el port de Maó, és un clar exponent d'aquest fet ja que és un dels llocs de més trànsit mercantil de la Mediterrània i un dels millors ports naturals. És en aquesta època quan comencen a delimitar-se clarament les diferències entre Maó i Ciutadella, degut a les classes socials que es formen: una burgesia mercantil i una aristocràcia feudal, respectivament. Aquestes classes són, per altra part, les integrants dels dos grans grups polítics de la història menorquina: el republicà i el conservador.

Econòmicament Menorca produïa quatre productes industrials bàsics: les sabates, els moneders de plata, teixits i motors. No obstant per una sèrie de vicissituds i degut a les contínues crisis del sistema capitalista, es produeixen grans baixes en l'exportació, i repetides vegades Menorca és víctima de la fam i de la pobresa.

Els principals problemes de la indústria apareixen molt clars: per una part està l'individualisme de l'empresari i per l'altra la falta de recursos econòmics suficients per montar uns equips mecanitzats en les principals fonts d'ingressos: les sabates i la indústria formatgera; per tant la competitivitat amb les grans empreses mundials era pràcticament impossible.

També l'agricultura, deixant de banda la ramaderia que si era important, estava francament endarrerida degut a la configuració del terreny (molt pedregós i amb multitud d'altiplans), i el clima poc favorable.

Per altra part, el que més ens interessa són els aspectes educatius, culturals i polítics de l'illa i en particular d'Alaior.

A principis de segle la comunitat il·lenca no tenia un ambient cultural elevat, ni els pares es preocupaven per l'educació dels seus fills; la quantitat d'analfabets era realment preocupant a tots els nivells socials. Davant aquest panorama, entitats culturals i polítiques emprenen el camí de culturalitzar la gran massa analfabeta que existia.

Més clares són les paraules que ens diu Pere Ballester sobre la situació a la Revista de Menorca de l'any 1911:

"Mescla indefinida al menorquí, singularment al mahonés, d'independència i passivitat, d'exquisit esperit d'imitació i una inclinació a la rutina, d'indiferentisme religiós i un fondo de creències supersticioses, de certa cultura imgenita i una ignorància que no honra el nostre sistema educatiu, al mateix temps que ens exhibim com a poble modern, a la vegada que dissimulam malament el virus de la nostre superficialitat e incultura".

Com a mostra del que deia basta enunciar les dades referides a Alaior de l'any 1926, que d'un cens de 5.111 habitants de fet hi havia 416 analfabets de menys de 20 anys, 502 de 20 a 40 anys i 1320 de més de 40 anys, això suposa un total de 2.238 persones que no sabien llegir ni escriure (43% d'analfabets).

Davant aquesta situació de clara inestabilitat social, la política jugava un important paper ja que les entitats escolars privades (religioses o racionalistes) intentaven, cada una per la seva banda, la consolidació d'un estat culturalment elevat.

Poc a poc, la gent s'anava interessant per les coses pròpies i pel folklore de la nostra illa, formant-se lentament, una consciència de comunitat.

Tots els medis de difusió culturals estaven en mans dels respectius partits polítics: eren els diaris o setmanaris que es publicaven en gran quantitat. Juntament, s'anaven configurant les característiques pròpies; la més important la seva inclinació al partit republicà.

Davant tot el que hem exposat fins ara, és fàcil comprendre com el Cercle Democràtic i Republicà (C.D.R.) d'Alaior, juntament amb altres societats progressistes, mantingués al seu càrrec "L'escola laica".